

FORORD

I vor tids paradoksale historiske situation, hvor båndene løsnes og regioner og nationaliteter løsriver sig i hastig takt i den ene del af Europa, og hvor båndene strammes den anden del i retning af en centralistisk europæisk union, kan der nok være grund til at fokusere på et tredje område af Europa: Nordeuropa hvor sammenfaldet mellem historie, nationalitet og kulturel samhørighed indtil nu har haft nok så lang en tradition som andre steder i det samlede Europa.

I det historisk set stabile og traditionsforankrede Norden, der udefra set virker ensartet, ikke mindst i kraft af udviklingen en særlig økonomisk, politisk, social og kulturel homogenitet baseret på en heterogen kombination af liberal markedsøkonomi og socialdemokratisk planøkonomi, er der imidlertid også behov for selvbesindelse og overvejelser over den nordiske kulturelle identitet. På den ene side koncentrerer denne antologi sig - selvbevidst - om det nordiske særpræg og Nordens unikke geopolitiske og -historiske position. På den anden side eftersporer den - lige så selvkritisk - de mere problematiske sider heraf. Fx at den danske "hygge" undertiden kan have en lidt anstrengt karakter og have tendens til at støde andre fra sig, som ikke kender til den særlige danske kode for "hygge", at den norske nationalisme undertiden kan virke højroset og utroværdigt selvbevidst, og at den svenske normal-stil har tendens til at virke stileret og stilerende etc.

Disse overvejelser lå til grund for den internationale konference om *The Images of Scandinavia in a Transnational Perspective*, der inden for rammerne af Erasmus- og Tempusprogrammet blev afholdt ved Gents Universitet en uge i marts måned 1991, under ledelse af professor Godelieve Laureys ved Inst. for Skandinavistik sammesteds. I konferencen deltog videnskabsfolk og studerende fra universiteterne i Gent, Groningen, Amsterdam, Odense, Budapest, Helsingfors samt Freie Universität i Berlin, hvor lærerne og de studerende halvdelen af tiden indgik i work shops sammensat på tværs af lande- og sprogrænser.

Udover det tætte internationale samvær, der i sig selv var af værdi, havde konferencen den styrke, at den - ved siden af forelæsninger og foredrag af nordiske kulturforskere om den nordiske selvforståelse - også

rummede bidrag af Nordens-forskere ude i Europa, som beskæftiger sig med nordisk sprog, litteratur og kultur, og som i kraft af deres europæiske ståsted kunne bidrage med måske mere åbne og uhildede vurderinger af Norden end de "indfødte" - ikke mindst hvad angår Nordens opfattelse af Europa og opfattelsen af Norden i Europa.

En redaktionssgruppe bestående af Godelieve Laureys, Gent Universitet, samt Niels Kayser Nielsen og Johs. Nørregaard Frandsen, Odense Universitet, har i kraft af konferencens udogmatiske drøftelser fundet, at forelæsningerne, foredragene og work shop-arbejderne kunne have interesse for en bredere kreds end de deltagende og har derfor besluttet at samle konferencens forskellige bidrag i en antologi.

Det er denne antologi, der hermed foreligger, med bidrag af antropologer, litteraturforskere, historikere og kulturforskere fra 6 europæiske lande. Det er redaktionens forhåbning, at den vil virke stimulerende på overvejelserne vedr. dels det nordiskes særart i sig selv med de interne forskelle der gør sig gældende, dels Nordens særart i forhold til resten af Europa. Bogen henvender sig dels til den videnskabelige verden, dels til de læsere, der er interesserede i nordiske forhold i almindelighed og i Nordens rolle i det nye Europa i det hele taget.

Antologien bærer titlen *Skandinaviensbilleder*. Titlens ubestemte form er ingen tilfældighed. Redaktionen er fuldt ud klar over, at der kun er tale om facetter af den nordiske kulturelle virkelighed. Vi befinder os i hjørner af hegnet. På den anden side finder vi, at en sådan facettering også har sin værdi - derved at den betoner forskelle og distinktive træk. Det er disse træk og spor af en nordisk kulturel virkelighed, der her bliver beskrevet, som elementer af en samlet europæisk virkelighed.

*Godelieve Laureys
Niels Kayser Nielsen
Johs. Nørregaard Frandsen*